

Doporučení pro žadatele k posouzení veřejné podpory u projektů v oblasti ochrany přírody a krajiny, konkrétně ve specifickém cíli 1.3 a 1.6 Operačního programu Životní prostředí 2021-2027

Verze – listopad 2024

OBSAH

ÚVOD.....	1
ZÁKLADNÍ PODMÍNKY.....	2
SPECIFIKA JEDNOTLIVÝCH ODVĚTVÍ PODPOR DE MINIMIS.....	2
ROZDĚLENÍ PROJEKTŮ NA ZÁKLADĚ OSOBY ŽADATELE	3
ŽADATEL – VEŘEJNÁ A DALŠÍ NEPODNIKATELSKÁ SFÉRA, PROJEKTY NEZAKLÁDAJÍCÍ VEŘEJNOU PODPORU	3
ŽADATEL – STÁTNÍ PODNIK LČR, VLS A PODNIKY POVODÍ	5
ŽADATEL – PODNIK ČINNÝ V JINÉM ODVĚTVÍ NEŽ ZEMĚDĚLSTVÍ, AKVAKULTURA A LESNICTVÍ	6
ŽADATEL – PODNIK ČINNÝ V ODVĚTVÍ ZEMĚDĚLSTVÍ, LESNICTVÍ A AKVAKULTURA	6
NEVLÁDNÍ A NEZISKOVÉ ORGANIZACE.....	7
FYZICKÉ OSOBY	7

ÚVOD

Veřejnou podporou se zjednodušeně rozumí financování ekonomické aktivity (podniku) z veřejných zdrojů. Definiční znaky veřejné podpory vyplývají z čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie. Ekonomickou aktivitou se rozumí nabízení zboží a služeb na trhu bez ohledu na právní formu, způsob financování, ziskovost apod. žadatele o podporu. Projekty Operačního programu Životní prostředí 2021-2027 (OPŽP) realizované s cílem ochrany přírody a krajiny, mohou přímo souviset s ekonomickou aktivitou žadatele, jedná-li se o projekty spojené především se zemědělskou prvovýrobou, případně takové, které mohou mít na příslušnou ekonomickou činnost nepřímý pozitivní vliv ve smyslu zhodnocení majetku nebo úspory provozních nákladů podniku. V takových případech jejich financování z OPŽP zpravidla představuje veřejnou podporu.

Jsou-li níže v textu typové projekty označeny jako veřejná podpora, považujeme definiční znaky veřejné podpory za splněné. V rámci Projektových schémat AOPK ČR lze využít pouze podporu de minimis podle relevantního Nařízení (dle odvětví - obecnou 2023/2831, nebo rybářskou 717/2014), pokud nelze použít podpory de minimis, není projekt podpořitelný.

Podmínky pro poskytnutí podpory de minimis pojednává kapitola C.3.2 Kontrola veřejné podpory v Příručce AOPK ČR v OPŽP 2021-2027, Zjednodušené metody vykazování v Projektovém schématu AOPK ČR. Podmínky způsobilosti výdajů a povinné přílohy pro výše uvedené typy veřejné podpory jsou rovněž součástí Příručky AOPK ČR.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

- V jedné žádosti nesmí být kombinována opatření spadající pod různé typy podpory de minimis.
- V případě, kdy projektový záměr obsahuje více opatření, z nichž některé by mohlo být financováno mimo podporu de minimis zároveň s opatřením, které pod ni spadá, bude celý projekt financován v režimu příslušné podpory de minimis.
- V rámci SC 1.3 a SC 1.6 bude v relevantních případech poskytována podpora na projekt v režimu de minimis podle:
 - Nařízení Komise (EU) 2023/2831 ze dne 13. prosince 2023 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis
 - Nařízení Komise (EU) č. 717/2014 ze dne 27. června 2014 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví rybolovu a akvakultury, ve znění pozdějších předpisů.
- Údaje o podporách de minimis jsou zanášeny do Registru de minimis (RdM) v zákonné lhůtě 5 pracovních dnů od jejich poskytnutí. Zápis do registru provádí poskytovatel dotace.
- Každý projekt je posuzován individuálně.
- Projekty podléhající režimu veřejné podpory, která vyžaduje splnění motivačního účinku (např. GBER, ABER, notifikovaná podpora), nemohou být podány do výzev OPŽP - ZMV v Projektovém schématu AOPK ČR. V těchto výzvách rovněž nelze podat projekty zemědělských podnikatelů, které svým charakterem podléhají režimu de minimis v odvětví zemědělství (nařízení Komise (EU) č. 1408/2013).
- Projekty OPŽP 2021-2027 (OPŽP) realizované s cílem ochrany přírody a krajiny, mohou přímo souviset s ekonomickou aktivitou žadatele, jedná-li se o projekty spojené především se zemědělskou prvovýrobou, případně takové, které mohou mít na příslušnou ekonomickou činnost nepřímý pozitivní vliv ve smyslu zhodnocení majetku nebo úspory provozních nákladů podniku. V takových případech jejich financování z OPŽP zpravidla představuje veřejnou podporu.

SPECIFIKA JEDNOTLIVÝCH ODVĚTVÍ PODPOR DE MINIMIS

Podpora v režimu de minimis podle nařízení Komise (EU) 2023/2831 ze dne 13. prosince 2023 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis

- Vhodná pro investičně méně náročné projekty.
- Podpora je omezena maximem stanoveným výzvou a zároveň dostupným limitem v souladu s údaji v Registru podpor malého rozsahu.
- Žadatel předloží, nad rámec standardních příloh, čestné prohlášení o podporách de minimis, které je dostupné na webu [OPŽP – ZMV v Projektovém schématu AOPK ČR](#) (sekce Dokumenty – [vzory pro žadatele](#)).
- Podpora de minimis může být poskytnuta jednomu podniku od jednoho členského státu v kterémkoliv třiletém období ve výši maximálně 300 000 EUR.

Podpora v režimu de minimis podle Komise (EU) Nařízení 717/2014 ze dne 27. června 2014 o použití článku 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví rybolovu a akvakultury.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

- Vhodná pro investičně méně náročné projekty pro subjekty činné v **odvětví rybolovu a akvakultury**
- Podpora je omezena maximem stanoveným výzvou a zároveň dostupným limitem v souladu s údaji v Registru podpor malého rozsahu
- Žadatel předloží nad rámec standardních příloh čestné prohlášení o podporách de minimis.
- Podpora může být poskytnuta jednomu podniku v maximální výši 40 000 EUR v odvětví rybolovu a akvakultury, a to v současném období a 2 předcházejících účetních období (tj. 3 účetní období) (kalendářní nebo hospodářský rok).

Následující text se zabývá rozdělením projektů podle rizika veřejné podpory. Rozdělení je pro přehlednost založeno na typu subjektu žadatele a dále podle typu aktivit realizovaných v rámci projektu, využití pozemků (předmětu podpory) a jejich vlastnictví. Cíl projektu není pro posouzení existence veřejné podpory relevantní.

Výčet opatření podléhajících veřejné podpoře je pouze indikativní, i typové projekty veřejné sféry nebo podniků, níže označené jako nezakládající veřejnou podporu mohou za určitých okolností představovat veřejnou podporu (zejména jsou-li velkého rozsahu, realizované v atraktivních lokalitách nebo „na míru“ podnikům), nebo se může v rámci probíhajících nebo budoucích výzev objevit nový typ předmětu podpory nebo jeho ekonomického využití. Proto je třeba vždy provádět individuální posouzení každého projektu.

ROZDĚLENÍ PROJEKTŮ NA ZÁKLADĚ OSOBY ŽADATELE

ŽADATEL – VEŘEJNÁ A DALŠÍ NEPODNIKATELSKÁ SFÉRA¹, PROJEKTY NEZAKLÁDAJÍCÍ VEŘEJNOU PODPORU

1. Projekty žadatelů veřejné sféry, které jsou nepodnikatelského charakteru (neekonomická aktivita)² realizované na vlastních pozemcích nezakládají veřejnou podporu.

Příklad: veřejná zeleň, veřejné parky, výsadba stromů na veřejných prostranstvích

2. Projekty žadatelů veřejné sféry a dalších nepodnikatelských subjektů, realizované na vlastních pozemcích i následně pronajatých za tržní cenu (nájemné obvyklé v místě a čase) k podnikání nezakládají veřejnou podporu. V případě, kdy se v důsledku realizace zvýší příjem z nájmu, nebo se bude jednat o nový nájem, může se jednat o projekt generující příjem³.

¹ Obce, města, kraje, svazky obcí, FO nepodnikající, NNO bez podnikatelského oprávnění a další. Např. SPO mohou být i podniky, záleží na jejich činnosti

² Indikativní výčet opatření: Návštěvnická infrastruktura, naučné stezky, náměstí, parky, zahrady škol, školek, domovů důchodců a pečovatelských domů, plány péče, zámecké parky minoritních památek, skupinové a liniové výsadby, obnova a vytváření mokřadů a tůň, revitalizace vodních toků a niv.

³ Relevantní pro projekty s CZV od 100 000 EUR

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

Příklad: chovný rybník ve vlastnictví žadatele z veřejné sféry/nepodnikatelského subjektu nesloužící k výkonu ekonomické činnosti, pronajatý podniku činnému v akvakultuře.

V případě realizace na pozemcích dalších nepodnikatelských (veřejných) subjektů (obce, města, FO nepodnikající) se uplatní podmínky uvedené v bodech 1) a 2).

3. Projekty žadatelů veřejné sféry a dalších nepodnikajících subjektů, realizované výhradně nebo částečně na pozemcích jiných subjektů – podniků, případně mající sekundárně efekt na činnost podniků z jiných než citlivých odvětví, které jsou lokálního charakteru⁴, nezakládají veřejnou podporu a jejich administrace se tedy nijak nemění.

Příklad: park ve městě, v jehož těsné blízkosti je soukromá restaurace. Projekt má pouze vedlejší efekt na podnik, který tam již byl před realizací projektu.

4. Projekty žadatelů orgánů ochrany přírody neinvestičního charakteru, realizované výhradně nebo částečně na pozemcích různých subjektů včetně podniků v citlivých odvětvích (zemědělství), vázané na povinnost orgánů ochrany přírody (OOP) konat na základě zákona o ochraně přírody, mohou představovat přenos výhody na podnik, na jehož pozemku je projekt realizován. Žadatel sám vyhodnotí riziko přenosu výhody a ošetří poskytnutí veřejné podpory zapojeným subjektům v rámci jejich smluvního vztahu.

V případě vyhodnocení, že se o VP jedná, žadatel může využít podporu:

- de minimis, kdy žadatel určí na základě rozpočtu projektu, jaký ekvivalent podpory připadá na jednotlivý podnik nebo podniky a tuto částku/částky zapíše do registru RDM. **Nedochází k přímému transferu prostředků**, pouze je výhoda připsána skutečnému příjemci – podniku. Tento postup je možné využít i v případech, že se nejedná o realizaci projektu v rámci ZCHÚ.
- Alternativně je možné, aby žadatel s majitelem předmětu podpory uzavřel smlouvu o závazku veřejné služby. Závazek podniku spočívá v péči o ZCHÚ. V případě, že projekt realizuje orgán OOP v souladu se zákonem a je financován z veřejných prostředků, představují náklady na realizaci na pozemku podniku kompenzaci za závazek veřejné služby – péči o ZCHÚ. Výše kompenzace se rovná nákladům vynaloženým na předmět podpory nebo jeho část v majetku podniku (orgán koná v zastoupení) sníženým o případné příjmy z projektu, **nedochází k přímému transferu prostředků na podnik**. Náležitosti závazku se řídí Rozhodnutím Komise 2012/21/EU a nelze předem stanovit vzor, závazek může mít více forem (smlouva, rozhodnutí zastupitelstva a další). Kraje mohou využít své zkušenosti z uzavírání závazků v oblasti zdravotnictví a sociálních služeb. Tento postup nelze využít v případech, že se nejedná o realizaci projektu v rámci ZCHÚ.

Příklad: managementová opatření jako např. kosení, klučení a další (zahrnuje agri sektor), které může v důsledku vést k rozšíření pastevních ploch pro zemědělce, dojde ke zhodnocení majetku podniku

5. Projekty žadatelů orgánů ochrany přírody investičního i neinvestičního charakteru, realizované pouze na pozemcích podniků nedílně spojené s relevantním trhem (zejména odvětví

⁴ Lokální projekty nelze přesně specifikovat a závěr závisí vždy na okolnostech každého případu, orientačně bezproblémová je realizace a dopad projektu v obci do 5 000 trvale žijících obyvatel, zvláštní pozornost vyžadují projekty realizované v turistických centrech.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

sladkovodní akvakultury), vázané na povinnost OOP konat na základě zákona o ochraně přírody mohou představovat přenos výhody na podnik, na jehož pozemku je projekt realizován. Žadatel sám vyhodnotí riziko přenosu výhody a ošetří poskytnutí veřejné podpory zapojeným subjektům v rámci jejich smluvního vztahu (viz výše)

Příklad: rybník, který se nachází v EVL, vlastněný a využívaný podnikem činným v akvakultuře (i pouze extenzivní chov), dojde ke zhodnocení majetku podniku, kompenzaci nákladů, které by za normálních okolností musel nést podnik.

6. Projekty žadatelů veřejné sféry a dalších nepodnikajících subjektů, realizované výhradně nebo částečně na pozemcích jiných subjektů – podniků v citlivém odvětví (zemědělství, akvakultura), které nejsou vázané na povinnost OOP konat na základě zákona o ochraně přírody, mohou představovat přenos výhody na podnik, na jehož pozemku je projekt realizován. Žadatel sám vyhodnotí riziko přenosu výhody a ošetří poskytnutí veřejné podpory zapojeným subjektům v rámci jejich smluvního vztahu (viz výše).

V případě vyhodnocení, že se o VP jedná, žadatel může využít podporu de minimis, kdy žadatel určí na základě rozpočtu projektu, jaký ekvivalent podpory připadá na jednotlivý podnik nebo podniky a tuto částku/částky zapíše do registru RDM. **Nedochází k přímému transferu prostředků**, pouze je výhoda připsána skutečnému příjemci - podniku.

ŽADATEL – STÁTNÍ PODNIK LČR, VLS A PODNIKY POVODÍ

Na tyto subjekty je obecně nutné pohlížet jako na standardní podniky, a tedy i aplikovat pravidla pro veřejnou podporu v těch situacích, kdy je dotace směřována do jejich ekonomické činnosti⁵.

Činnosti realizované státními podniky, které mají dopad do trhu a na něž musí být aplikována pravidla pro veřejnou podporu (lze podpořit pouze jako de minimis):

- MVN s chovem ryb (včetně extenzivního)

Činnosti realizované státními podniky, které nemají dopad do trhu (nejedná se o ekonomickou činnost) **a na něž nemusí být aplikována pravidla pro veřejnou podporu:**

- Projekty související se správou vodních toků⁶
- Naučné stezky
- MVN s vyloučením chovu ryb⁷
- Projekty, jejichž realizace znemožní ekonomickou činnost

⁵ V současnosti v řešení projekty související s hospodařením v lesích, do vyřešení se postup nemění.

⁶ Správa toků podle vodního zákona, nejedná se o nabízení zboží a služeb na trhu.

⁷ Bude stanovena meliorační obsádka. Musí být doloženo a dodržováno po dobu udržitelnosti projektu

ŽADATEL – PODNIK ČINNÝ V JINÉM ODVĚTVÍ NEŽ ZEMĚDĚLSTVÍ, AKVAKULTURA A LESNICTVÍ

Projekty žadatelů podniků je třeba posuzovat z hlediska dopadu na jejich ekonomickou činnost. U jiných než citlivých odvětví lze zvážit lokální efekt podpory⁸ v případě, kdy se jedná o drobné projekty lokálních podniků, jejichž aktivity oslovují zákazníky pouze v malých obcích, v řídké osídlených či horských oblastech, podpory, které nemají potenciál přilákat více zákazníků, nebo zhodnotit či zatraktivnit majetek podniku⁹. V těchto případech se zpravidla nejedná o veřejnou podporu. U větších projektů s nezanedbatelným dopadem na trh se o veřejnou podporu jednat bude.

Příklady projektů zakládajících veřejnou podporu (nezbytné aplikovat podporu de minimis, nebo v relevantních případech kulturních památek článek 53 GBER (nelze použít ve výzvách AOPK ČR):

- MVN u vlastní podnikatelské infrastruktury typu hotel nebo penzion
- Lázeňské parky
- Zahrady zámeckých hotelů
- Nemovitosti, které jsou v majetku firmy a jsou předmětem pronájmu¹⁰

Příklady projektů nezakládajících veřejnou podporu (jedná se o příklady, je nezbytné individuální posuzování, zejména u podniků, kdy je předmět podpory vložen do majetku firmy):

- Tůně, mokřady, revitalizace toků
- Aleje, veřejná zeleň obecně
- MVN s vyloučením chovu ryb¹¹
- Rybí přechody

ŽADATEL – PODNIK ČINNÝ V ODVĚTVÍ ZEMĚDĚLSTVÍ, LESNICTVÍ A AKVAKULTURA

Většina podpor přímo poskytnutých podnikům činným v těchto odvětvích potenciálně souvisí s jejich ekonomickou činností a většinou se tak jedná o veřejnou podporu. Výjimkou mohou být projekty vzdálené od trhu realizované dodavatelsky.

Příklady projektů zakládajících veřejnou podporu (nutné aplikovat podporu de minimis nebo notifikovanou podporu)

- Preventivní opatření proti škodám způsobeným ZCHD (velké šelmy, ještěři)

⁸ Lokální projekty nelze přesně specifikovat, orientačně bezproblémová je realizace a dopad projektu v obci do 5 000 trvale žijících obyvatel, zvláštní pozornost vyžadují projekty realizované v turistických centrech.

⁹ Relevantní zejména u podniků typu a.s., kde předmět podpory je vložen do majetku podniku.

¹⁰ Například a.s. vlastníci rybníky, které následně pronajímá podniku rybářství a profituje z nájmu.

¹¹ Žadatel musí k žádosti doložit povolení k nakládání s vodami, ve kterém je stanoven účel užívání. Z povolení musí jasně vyplývat, že nádrž není určena k chovu ryb, tj. v účelu užívání nesmí být chov ryb uveden. Do přílohy RoPD je nutné vložit podmínku, že MVN nebude sloužit k chovu ryb po dobu min. udržitelnosti projektu.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

- Managementová opatření na pozemcích následně využívaných k chovu zvířat
- MVN a rybníky s chovem ryb (pro zemědělce i rybáře, rovný přístup)

Zejména u společností typu a.s. a s.r.o. je nutné ověřit, zda předmět podpory je vložen do majetku podniku nebo je přímo využit či souvisí s jeho příslušnou ekonomickou činností a může dojít k jeho zhodnocení či zatraktivnění. Pokud k tomuto dochází, jedná se o veřejnou podporu.

Příklady projektů nezakládajících veřejnou podporu

- Tůňe, mokřady, revitalizace toků
- Krajinná zeleň (liniová, plošná, soliterní výsadby a ošetření dřevin)
- MVN s vyloučením chovu ryb (ve vodoprávním povolení není uveden chov ryb)
- Projekty cílené na zpomalení povrchového odtoku vody (např. travní pásy, průlehy, terasy, hrázky, remízy, meze apod.), větrolamy

NEVLÁDNÍ A NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Na tyto subjekty je nezbytné pohlížet podle činnosti, kterou skutečně vykonávají, jejich právní forma není rozhodující. Proto je na ně nezbytné nahlížet buď jako na podniky (v případě že mají nějaké živnostenské oprávnění), nebo jako na nepodniky a podle tohoto rozdělení aplikovat podmínky uvedené výše. Například spolek podnikající v zemědělské prvovýrobě je ve stejném postavení jako FO podnikající – soukromý zemědělec.

Na druhou stranu například spolek založený FO realizující krajinotvorné projekty bez živnostenského oprávnění může projekty realizovat za podmínek platných pro veřejný sektor.

FYZICKÉ OSOBY

Projekty žadatelů FO, realizované na jejich vlastních pozemcích, které jsou nepodnikatelského (neekonomického) charakteru, nespádají pod pravidla veřejné podpory. FO nejsou v těchto případech považovány za podniky.

U žadatelů FO, kteří nejsou vlastníky pozemků, kde se realizuje předmět podpory, bude vyžadováno omezení realizace projektů na základě nájemní smlouvy nebo souhlasu vlastníka, aby nedocházelo k nepřímému zvýhodnění vlastníka pozemku (podniku). U žadatelů – fyzických osob je tedy přípustná realizace projektu na základě pronájmu, případně souhlasu vlastníka, pouze jedná-li se o pozemky jiných fyzických osob nepodnikajících, územně samosprávných celků, správy národních parků, správy jeskyní ČR a AOPK ČR.